

УДК 331.2

Сарняк Аліна, Білоус Ольга

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя (Україна)

АНАЛІЗ РІВНЯ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ ТА ЦІН НА ПРОДУКТИ У РІЗНИХ КРАЇНАХ

Sarniak Alina, Bilous Olga

Ternopil Ivan Puluj National Technical University, Ternopil (Ukraine)

ANALYSIS OF WAGE LEVELS AND PRODUCT PRICES IN DIFFERENT COUNTRIES

Аналіз рівня життя допомагає комплексно оцінити не лише дохід людини, а й показує, наскільки людина може задовольнити свої первинні потреби за свою заробітну плату. Сьогодні питання заробітної плати та цін на продукти хвилює багатьох людей, адже саме ці фактори визначають, наскільки ми можемо комфортно жити, харчуватись, забезпечувати базові потреби. Особливо актуально це звучить на фоні зростання цін, економічної нестабільності та бажання багатьох людей знайти кращі умови для життя за кордоном [6].

Станом на 1 травня 2025 року рівень мінімальних та середніх зарплат у різних країнах суттєво відрізняється. В Україні мінімальна зарплата складає близько 8000 гривень, що дорівнює приблизно 200 доларам США. Середня зарплата - 22100 гривень, або ж близько 535 доларів. У Польщі мінімальна заробітна плата становить 4666 злотих (приблизно 1240 доларів), тоді як середня - 7000 злотих (близько 1860 доларів). У Швеції рівень оплати праці ще вищий: мінімальна зарплата - 40100 шведських крон (приблизно 4165 доларів), а середня - 44975 крон (близько 4670 доларів). У Німеччині мінімальна зарплата становить 2161 євро, що дорівнює приблизно 2450 доларам США. Середня заробітна плата - 4323 євро (майже 4900 доларів). У Канаді мінімальна погодинна ставка - 17,75 долара США, що в місячному вимірі складає орієнтовно 2840 доларів. Середня зарплата в Канаді - близько 4572 доларів на місяць. В Італії мінімальна зарплата - 1300 євро (приблизно 1475 доларів), а середня - 2500 євро (приблизно 2832 доларів США) [5].

В Україні заробітна плата є однією з найнижчих в Європі через низький рівень економіки, політичну нестабільність і високу інфляцію, що знижує реальну купівельну спроможність. Польща, хоча й має менші доходи порівняно з розвиненими країнами, продемонструвала стабільне зростання заробітних плат завдяки членству в ЄС і розвитку промисловості. Швеція та Німеччина мають високі заробітні плати, які забезпечуються розвиненими економіками та сильною соціальною політикою, що дозволяє забезпечувати високий рівень життя. Канада характеризується високим рівнем заробітних плат завдяки диверсифікації економіки, хоча високі податки та витрати на життя можуть знижувати реальну купівельну спроможність. Італія має більш низькі заробітні плати, але вони варіюються залежно від регіону: північ країни має високі доходи завдяки розвиненому промисловому сектору, тоді як південні регіони стикаються з економічними труднощами.

Станом на 1 травня 2025 року рівень заробітної плати та споживчих цін суттєво варіюється залежно від країни. Для об'єктивного аналізу купівельної спроможності населення доцільно враховувати не лише абсолютний розмір доходу, але й співвідношення заробітної плати до вартості базових продуктів харчування. З огляду на це, проведено порівняння цін основних споживчих товарів у різних країнах: літр молока в Україні коштує \$0.77, у Польщі - \$0.80, у Швеції - \$1.20, у Німеччині - \$1.25, у Канаді - \$3.57, а в Італії - \$1.10. Ціна на хліб (0,5 кг) в Україні - \$0.38, у Польщі - \$0.80, у Швеції та Німеччині - по \$1.69, у Канаді - \$2.40, в Італії - \$1.50. За 10 яєць в

Україні заплатять \$0.89, в Польщі - \$2.00, у Швеції та Німеччині - \$2.89, у Канаді - \$3.40, в Італії - \$2.50. Ціни на куряче філе (1 кг) також суттєво різняться: в Україні - \$3.20, у Польщі - \$5.00, у Швеції та Німеччині - по \$12.45, у Канаді - \$9.00, в Італії - \$8.00. Картопля в Україні коштує \$0.38 за кілограм, у Польщі - \$0.70, у Швеції та Німеччині - по \$1.15, у Канаді - \$3.40, в Італії - \$1.00. Ціна на яблука (1 кг) в Україні - \$0.89, у Польщі - \$1.20, у Швеції та Німеччині - по \$2.49, у Канаді - \$3.80, а в Італії - \$2.00. Банани (1 кг) в Україні коштують \$1.10, у Польщі - \$1.50, у Швеції - \$2.00, у Німеччині - \$1.19, у Канаді - \$1.66, а в Італії - \$1.80. Кілограм рису обійдеться українцю в \$0.89, поляку - в \$1.50, шведу - в \$2.50, німцю - в \$2.99, канадцю - в \$6.50, італійцю - в \$2.00. Сир (1 кг) в Україні коштує \$5.50, у Польщі - \$7.00, у Швеції - \$10.00, у Німеччині - \$12.60, у Канаді - \$10.00, в Італії - \$9.00 [1].

Для об'єктивного порівняння рівня життя доцільно використовувати такі індикатори, як індекс купівельної спроможності (PPI), індекс Біг-Мака, а також співвідношення середньої заробітної плати до вартості базового споживчого кошика [8].

Індикатор купівельної спроможності – це показник, який відображає, на скільки населення певної країни може задовольнити свої споживчі потреби за наявного рівня доходів. Його розраховують як співвідношення середньої заробітної плати до вартості стандартного набору товарів та послуг (споживчого кошика).

Індекс Біг-Мака – це неофіційний економічний індикатор, який був запроваджений журналом The Economist. Він заснований на ідеї паритету купівельної спроможності (ППС) та показує, наскільки валютна одиниця країни є переоціненою чи недооціненою відносно долара США [4].

Показник співвідношення середньої заробітної плати до вартості базового споживчого кошика використовується для оцінки того, на скільки одиниць споживчого кошика вистачає середньої зарплати у певній країні. Споживчий кошик включає мінімальний набір продуктів харчування та товарів першої необхідності, яких достатньо для виживання або підтримки базового рівня життя протягом одного місяця.

На прикладі індикатора купівельної спроможності, ми можемо розрахувати скільки буханок хліба може дозволити собі мешканець країни на середню місячну зарплату. Результати розрахунків показують, що в Україні цей показник становить приблизно 1400 одиниць продукції. Для порівняння, у Польщі цей обсяг становить понад 2300 одиниць, у Швеції - понад 2700, а в Німеччині - майже 2900 буханок хліба. У Канаді та Італії купівельна спроможність дещо нижча, але все ж перевищує українські показники - понад 1800 одиниць. Таким чином, за обсягом реальних споживчих можливостей громадяни України суттєво поступаються мешканцям більш економічно розвинених країн. Додаткову аналітичну глибину надає використання індексу Біг-Мака - глобального індикатора, який дозволяє оцінити відносну вартість валют шляхом порівняння цін на стандартизований товар (бургер BigMag) у різних країнах. За цим індексом, вартість Біг-Мака в Україні становить лише 2.85 долари, а це близько половини від його вартості у США (5,69 долари), що свідчить про недооціненість гривні приблизно на 50%. Для порівняння, вартість в Німеччині лише незначно відрізняється від американської (5,19 доларів), що дозволяє оцінити недооціненість євро на рівні близько 9% [1].

Аналіз цін на продукти в Україні, Польщі, Швеції, Німеччині, Канаді та Італії показує значні варіації, що зумовлені економічними умовами, рівнем доходів та соціальною політикою кожної країни. В Україні ціни на продукти є одними з найнижчих в Європі, але низький рівень заробітної плати зменшує доступність цих товарів для широких верств населення, обмежуючи можливість задоволення первинних потреб. У Польщі ціни на продукти вищі, ніж в Україні, але середній рівень заробітної

плати дозволяє громадянам більш-менш задовільно покривати свої базові потреби, хоча існує економічна нерівність між регіонами. Швеція та Німеччина мають високі ціни на продукти, проте високий рівень доходів та розвинена соціальна підтримка забезпечують хороші умови для задоволення первинних потреб населення. В Канаді ціни на продукти також є досить високими, однак середні доходи дозволяють більшості громадян комфортно задовольняти свої базові потреби, хоча в деяких регіонах витрати на життя можуть бути значними. Італія має помірковані ціни на продукти порівняно з іншими країнами Європи, але різниця в доходах між північними і південними регіонами країни створює економічну нерівність, що впливає на можливість задоволення потреб населення.

Список використаних джерел:

1. Numbeo – Global cost of living data. URL: <https://www.numbeo.com/cost-of-living>
2. Trading Economics – Wage and economic statistics. URL: <https://tradingeconomics.com>
3. Eurostat – Income, consumption and living conditions. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat>
4. Statista – Global salary and food price statistics. URL: <https://www.statista.com>
5. OECD – Labour market and living standards data. URL: <https://data.oecd.org>
6. Державна служба статистики України. Статистичний щорічник України за 2023 рік. Київ: Держстат України, 2024. 580 с.
7. Базилевич В.Д., Баластрик Л.О., Василик О.Д. та ін. Макроекономіка: підручник / за ред. В.Д. Базилевича. К.: Знання, 2022. 543 с.
8. Савченко А.Г. Економіка праці та соціально-трудові відносини. К.: Центр учбової літератури, 2020. 416 с.